

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่ได้เริ่มขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปลายช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 7 และขยายวงกว้างขึ้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 โดยมีการเรียนรู้ และนำแนวคิดขององค์การอนามัยโลกรวมทั้งแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาประยุกต์ปรับใช้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เกิดรูปแบบวิธีการดำเนินงานที่หลากหลาย จนต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 จึงได้บรรจุเรื่องเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ไว้ในแผนโดยมีเป้าหมายที่มุ่งให้มีการพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ไว้ในแผนโดยมีเป้าหมายที่มุ่งให้มีการพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมให้กระจายครอบคลุมให้ทั่วประเทศในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ (ธัญญพล สุคันธรส, 2548 : 1)

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่เป็นองค์รวม มุ่งเน้นเป็นศูนย์กลางและอาศัยความเข้มแข็งของชุมชนเป็นฐานของการพัฒนา ภายใต้แนวทางการพัฒนาที่เน้นทั้งสร้างสถานะแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถปรับใช้ประโยชน์และพัฒนาต่อยอดได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองและชุมชนให้เข้มแข็ง และการบริหารจัดการเมืองและชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โปร่งใส เป็นธรรม มุ่งให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีมีความสุขอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547 : 16) เมืองน่าอยู่มีความหมายครอบคลุมถึงบริบทที่ค่อนข้างกว้างมาก แต่โดยทั่วไป เมืองน่าอยู่จะนึกถึงสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ แต่การทำให้ชุมชนนั้นเป็นเมืองที่น่าอยู่ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดระบบในสังคม พัฒนาระบบการทางสังคม รวมถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยการประสานงานกันในหลายๆ ด้านอย่างเป็นระบบเป็นเชิงองค์รวม (ดวงจันทร์ เจริญเมือง, 2541 : 182) และปัจจุบันการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ก้าวหน้าไปมาก มีหน่วยงาน องค์กรและภาคีต่างๆ ได้นำนโยบายยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่ ไปดำเนินการตามบทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงานมีทั้งการดำเนินงานในระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ การดำเนินงานของเครือข่ายองค์กรชุมชน เครือข่ายภาค

ประชาสังคมในลักษณะโครงการนำร่องในพื้นที่ต่างๆ และสร้างการเรียนรู้ การร่วมปฏิบัติงานระหว่างชุมชน ประชาสังคม ท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ตลอดจนการดำเนินงานของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ทั้งในลักษณะของโครงการศึกษาวิจัย โครงการปฏิบัติการ และการสนับสนุนความร่วมมือกับท้องถิ่นและชุมชนในมิติต่างๆ (ชัยญพล สุคันทรส, 2548 : 1-2)

นโยบายของจังหวัดชุมพรได้มีเป้าหมายให้มีโครงการพัฒนาเมืองชุมชนให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร มีนโยบายที่พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ โดยโครงการดังกล่าวจะสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมืองที่น่าอยู่ของผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนและการดำเนินโครงการตามแผนยุทธศาสตร์เมืองที่น่าอยู่ของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในจังหวัดชุมพร โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร เพราะเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่จะรู้ปัญหาและรู้ความต้องการของท้องถิ่นมากกว่าบุคคลภายนอกชุมชน

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ มีการดำเนินการพัฒนาตามยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ดังนั้นผู้บริหารต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ ตามกรอบของยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านสังคม ได้แก่ ประชาชนได้รับการศึกษาให้รับรู้เท่าทันข่าวสาร มีบริการด้านสุขภาพและบริการที่จำเป็นอย่างพอเพียง และสะดวก มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การดูแลประชาชนในชุมชนให้มีคดีอาชญากรรมและยาเสพติดให้มีจำนวนน้อยลง รวมทั้งต้องให้ทุกคนทุกฝ่ายในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองและสิทธิของประชาชนได้รับการคุ้มครอง 2) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์ในการสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การมีโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีงานทำ และมีการประกอบอาชีพที่ดี 3) ด้านกายภาพ ได้แก่ เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ควรมีสภาพเป็นเมืองที่มีระเบียบ มีการจัดสรรในการใช้ที่ดินที่เหมาะสม มีการบริการของหน่วยงานภาครัฐ เช่น ระบบน้ำ ไฟฟ้า ถนน โทรศัพท์ อย่างเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน มีการเดินทางขนส่งที่สะดวก ปลอดภัย และไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ควรมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะอย่างเหมาะสม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมของเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ต้องมียุทธศาสตร์ที่สามารถควบคุมของเสียในดิน ในน้ำ และในอากาศได้ สิ่งแวดล้อมของเมืองน่าอยู่และชุมชนต้องไม่มีเสียงดังเกินไป ควรสร้างให้ประชาชนมีจิตสำนึกและความภูมิใจในประวัติศาสตร์ และประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนควรมีที่อยู่อาศัยที่

ได้มาตรฐานและราคาไม่แพง และ5) ด้านการบริหารและการจัดการ ได้แก่ ในการจัดทำแผนนั้นคำนึงถึงความโปร่งใสและยุติธรรม ความประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอและนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง และขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์มีดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหา ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา ขั้นตอนที่ 8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดปริมาณงานหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด และขั้นตอนที่ 9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย, 2548 : 13-15)

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในระดับองค์กรบริหารส่วนตำบล พบว่า ได้มีการจัดทำวิสัยทัศน์กำหนดนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ซึ่งจะเข้มข้นมากหรือน้อยต่างกันไป พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายที่มุ่งพัฒนาเมืองและชุมชนให้มีความน่าอยู่ โดยมียุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาและการดำเนินกิจกรรมแผนงาน โครงการที่หลากหลายมีลำดับความสำคัญแตกต่างกันไปแต่ละพื้นที่ขึ้นอยู่กับประเด็นปัญหา ความสนใจและ

พื้นฐานความคิดและความต้องการของประชาชนในพื้นที่และขึ้นอยู่กับวิธีการบริหารจัดการของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่น และพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่เป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547)

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนซึ่งถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งเป็นกระบวนการที่นำเอาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน หรือกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน และใช้ข้อมูลความเห็นของประชาชนเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจ และกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานขององค์การและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff) อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ ชมอินทร์, 2549 : 16-17) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล สำหรับเครื่องมือของการมีส่วนร่วมนั้นมีอยู่หลากหลายประเภท ได้แก่ ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ก่อนการออกกฎคำสั่งหรือการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร การสอบถามสาธารณะ (Public Inquiry) ซึ่งหมายถึง มาตรการทางการปกครองที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่จะได้รับผลกระทบหรือความเสียหายในเรื่องนั้น ๆ ได้แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งคัดค้าน ก่อนที่ฝ่ายบริหารจะออกกฎหรือมีคำสั่งในเรื่องนั้น ๆ โดยให้องค์กรหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระเป็นผู้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น การออกเสียงประชามติ (Referendum) เป็นกระบวนการของการให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนน เพื่อลงมติวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดในการบริหารงานขององค์การ และการลงชื่อหรือลงทะเบียน ของประชาชนที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นรายงานและข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การให้เกิดประสิทธิผล หรือเกิดความสำเร็จทั้งในด้านการเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา การสร้างฉันทามติ การเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ ทำให้รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมในการพัฒนาก่อให้เกิด

การพึ่งตนเอง เป็นช่องทางสะท้อนปัญหาความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น เป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคล สนับสนุนการพัฒนาความรักท้องถิ่นและความรับผิดชอบต่อสังคม (สุทัตดา วารานนท์, 2552 : 20-21)

จากความสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านกายภาพ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 5) ด้านการบริหารและการจัดการ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์มีขั้นตอนในการจัดทำ 9 ขั้นตอน ดังที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญซึ่งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองที่น่าอยู่ของผู้บริหารในจังหวัดชุมพร ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเมืองน่าอยู่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร เป้าหมายการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมืองที่น่าอยู่ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัย มีครอบครัวที่เข้มแข็ง และมีสิ่งแวดล้อมที่ดี และการวิจัยครั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาองค์การบริหารในจังหวัดชุมพรให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมือง น่าอยู่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพรอยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เจ้าหน้าที่หัวหน้าส่วนต่างๆและคณะกรรมการจัดทำแผนของ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร จำนวน 53 แห่ง ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง เจ้าหน้าที่บริหารงานคลัง และคณะกรรมการจัดทำแผน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,007 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางของเคร์จซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 279 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. การมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมืองที่น่าอยู่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดชุมพร ได้แก่ ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสังคม ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านกายภาพ ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการบริหารและการจัดการ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์เมืองที่น่าอยู่ หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมืองที่น่าอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ได้แก่ ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสังคม ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านกายภาพ ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการบริหารและการจัดการ

ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสังคม หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม ได้แก่ ประชาชนได้รับการศึกษาให้รับรู้เท่าทัน

ข่าวสาร มีบริการด้านสุขภาพและบริการที่จำเป็นอย่างพอเพียง และสะดวก มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การดูแลประชาชนในชุมชนให้มีคดียาอาชญากรรมและยาเสพติดให้มีจำนวนน้อยลง รวมทั้งต้องให้ทุกคนทุกฝ่ายในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองและสิทธิของประชาชนได้รับการคุ้มครอง

ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์ในการสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การมีโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีงานทำ และมีการประกอบอาชีพที่ดี

ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านกายภาพ หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านกายภาพ ได้แก่ เมื่อนำอยู่และชุมชนนำอยู่ควรมีสภาพเป็นเมืองที่มีระเบียบ มีการจัดสรรในการใช้ที่ดินที่เหมาะสม มีการบริการของหน่วยงานภาครัฐ เช่น ระบบน้ำ ไฟฟ้า ถนน โทรศัพท์ อย่างเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน มีการเดินทางขนส่งที่สะดวก ปลอดภัย และไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ควรมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะอย่างเหมาะสม

ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมของเมื่อนำอยู่และชุมชนนำอยู่ต้องมียุทธศาสตร์ที่สามารถควบคุมของเสียในดิน ในน้ำ และในอากาศได้ สิ่งแวดล้อมของเมื่อนำอยู่และชุมชนต้องไม่มีเสียงดังเกินไป ควรสร้างให้ประชาชนมีจิตสำนึกและความภูมิใจในประวัติศาสตร์ และประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนควรมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานและราคาไม่แพง

ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการบริหารและการจัดการ หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารและการจัดการ ได้แก่ ในการจัดทำแผนนั้นคำนึงถึงความโปร่งใสและยุติธรรม ความประสิทธิภาพและยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในกระบวนการในจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่มีส่วนร่วม ที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือก ที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่

และสาเหตุของปัญหา โดยการมีส่วนร่วมในขั้นต้น เป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการเป็นการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการ เป็นการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่ในการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะช่วยให้ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน และการมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ในการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่โดยการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิต รายได้ หรือทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิต การเกิดระบบน้ำประปา การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล ได้แก่ ความนับถือตนเอง (Self-esteem) พลังอำนาจทางการเมือง (Political Power) ความคุ้มค่าของผลประโยชน์ (Sense of Efficacy)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร มีส่วนร่วมการติดตามและประเมินผล ในการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่ โดยการมีส่วนร่วม ในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ส่วนใหญ่ บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรในการนำไปใช้

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ หมายถึง การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ตามขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหา ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่นขั้นตอนที่ 7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา ขั้นตอนที่ 8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดปริมาณงาน

หรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด และขั้นตอนที่ 9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

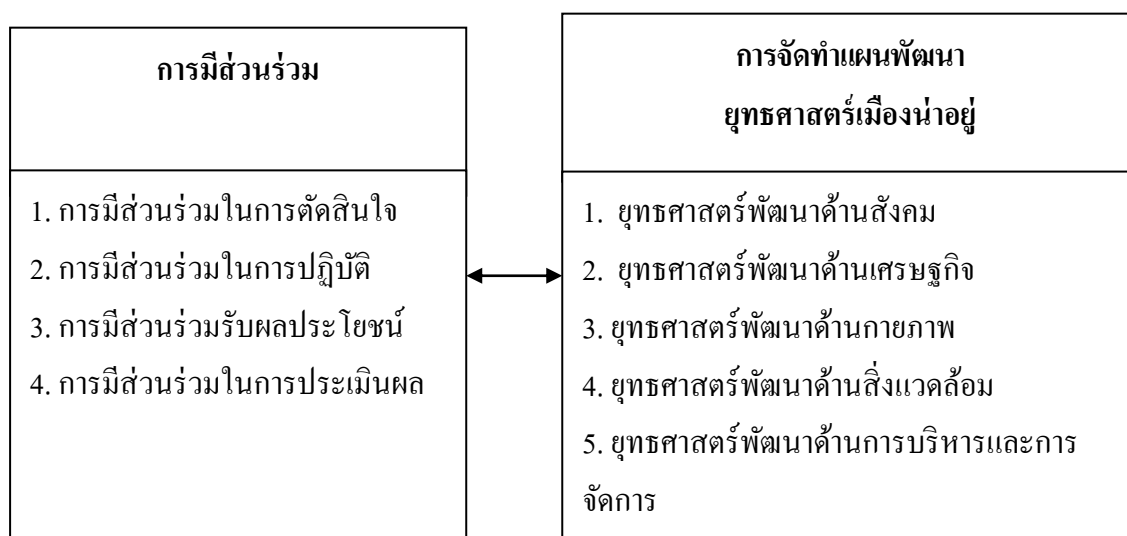
เมื่อนำอยู่ หมายถึง การพัฒนาโครงการเมื่อนำอยู่ตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชุมพร มีสุขภาพที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัย มีครอบครัวที่เข้มแข็ง และมีสิ่งแวดล้อมที่ดี

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในจังหวัดชุมพร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ และแนวคิด กระบวนการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980 : 213-218 อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ ชมอินทร์, 2549 : 16-17) ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และนำแนวคิดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมือง นำอยู่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2547:6) ประกอบด้วย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่ 1) ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสังคม 2) ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านเศรษฐกิจ 3) ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านกายภาพ 4) ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม 5) ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการบริหารและการจัดการ มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร
2. ผลการศึกษาทำให้ทราบปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่ให้เกิดผลประสิทธิผลเพิ่มขึ้น
3. เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์เมื่อนำอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพรให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น